

Subjekt

Ladislav Hejránek

This is a part of the original document:

[2003](#)

jedná se o část původního dokumentu:

[2003](#)

- ◆ myšlenkový deník – záznam, česky, vznik: 27. 10. 2003
- ◆ philosophical diary – record, Czech, origin: 27. 10. 2003

Subjekt

Pokud starořečtí atomisté prohlašovali, že skutečné jsou jen atomy a prázdno, mohli bychom dnes říci, že skutečné jsou jen subjekty a jejich vzájemné vztahy. To by ovšem nevysvětlovalo, odkud se ony subjekty berou (ostatně ani atomisté se nepokoušeli cokoli vypovídat a původu atomů, nehledíc na zmíněné prázdno). Pokud bychom se narodili od nich dotazovali po původu subjektů, budeme na tom podstatně lépe, neboť subjekt chápeme jako událost, která je schopna se vztáhnout k sobě samé. To znamená, že událost se stává subjektem právě tím, že se vztáhne k sobě. Ale kde se berou události? Událost začíná tak, že přechází z toho, jak dosud ještě nebyla, do svého „stávání se“, tj.

sebeuskutečňování, a to tak, že to, co v jejím uskutečňování nastává jako první, náleží postupně k tomu nejstaršímu z ní, zatímco to nejnovější, nejčerstvější nastává vždy později a vždy jakožto právě aktuální. Takto popsáno vypadá samo událostné dění a jeho směr, ale událost se ustavuje jakožto subjekt teprve tím, že toto událostné dění je v nějakém svém postranním proudu jakožto složce schopno obrátit tento směr a jakoby se vracet z pomíjení zpět k tomu, co právě nastává jakožto aktuální. Primordiální událost toho ovšem není (a nemůže být) schopna, neboť k takovému návratu nemá dost času. To však znamená, že se vůbec nemůže uskutečnit jako reálná a že proto zůstává pouze virtuální, tj. nenáležící do žádné reálné souvislosti s jinými událostmi. Naproti tomu každá sebenížší událost, která se stává reálnou svými vztahy k jiným událostem (jakož i vztahy jiných k událostí k ní), je nutně ještě dříve s to se vztáhnout k sobě a tedy stát se na příslušné úrovni subjektem. Subjekt je tedy událostná struktura, kterou ustavuje událost tím, že se děje zčásti i tak, že se vztahuje k sobě. Jde však zejména o to, že událost se stává subjektem tím, že se jednou svou subsložkou vztahuje k sobě jako celku, tedy nikoli pouze k jiné (své) subsložce. Jen díky tomu, že se událost aktuálně vztahuje k sobě jako celku, ustavuje se jako subjekt, jehož funkcí je i nadále se k ní (tj. celé události) vztahovat jako k vlastnímu „tělu“, k vlastní FYSIS. Proto je subjekt nerozlučně spjat s FYSIS určité události a bez nějaké takové určité události nemůže „být“, nemůže „trvat“ : subjekt je vždy subjektem určité události, která má svůj počátek (vznik), svůj konec (zánik) a své událostné dění (mezi oběma).

(Písek, 031027-1.)